

Forslag

til

Lov om dyreforsøg.

Fremsat den 19. oktober 1976 af *justitsministeren*.

Kapitel 1.

Tilladelser til dyreforsøg.

§ 1. Anvendelse af hvirveldyr til biologisk forskning eller sygdomsbekæmpelse, der må antages at være forbundet med smerte eller anden lidelse for dyrene, må kun ske med tilladelse fra justitsministeriets dyreforsøgsudvalg.

Stk. 2. Der kræves dog ikke tilladelse til dyreforsøg, der består i indsprøjtninger og udtagelse af blodprøver, organprøver eller andre prøver ved stik eller overfladiske snit, der kun medfører uvæsentlig og kortvarig smerte, men §§ 6-9, § 12, stk. 2, § 13 og § 14 gælder også for sådanne forsøg.

§ 2. Tilladelse til dyreforsøg kan kun gives til navngivne personer, der efter deres uddannelse og beskæftigelse må antages at kunne sikre, at forsøgene udføres på forsvarlig måde.

§ 3. Det skal fremgå af tilladelsen, i hvilket institut eller i hvilken virksomhed forsøgene kan foretages.

Stk. 2. Tilladelsen kan begrænses til visse arter af dyr og typer af forsøg, ligesom der kan fastsættes vilkår såvel om dyrenes anvendelse som om deres opstaldning og pasning.

§ 4. Tilladelse kan ikke gives for længere tid end 5 år ad gangen.

Stk. 2. Der kan til enhver tid fastsættes yderligere vilkår af den i § 3 nævnte art for allerede meddelte tilladelser.

Kapitel 2.

Regler for dyreforsøg i henhold til tilladelse.

§ 5. Tilladelsens indehaver må kun lade forsøgene udføre af andre, såfremt disse arbejder under hans ledelse og tilsyn og har den fornødne faglige uddannelse.

§ 6. Forsøgene skal udføres i dertil egnede lokaler.

§ 7. Ved ethvert forsøg skal anvendes et i dyrerækken så lavt stående dyr som muligt, og der må ikke anvendes flere dyr end nødvendigt.

Stk. 2. Dyr må ikke anvendes til forsøg, hvortil anvendelse af celle-, vævs- eller organkulturer eller andre metoder må antages at være lige så velegnede.

§ 8. Justitsministeren kan fastsætte regler om fremskaffelse af dyr til forsøg.

§ 9. Dyreforsøg, hvis formål er demonstrationer ved undervisning, må kun finde sted på universiteter og højere læreanstalter eller ved anden undervisning på tilsvarende niveau. Endvidere kan sådanne demonstrationer ske ved undervisning af personer, der skal beskæftige sig med dyreforsøg.

§ 10. Operative indgreb samt fysiske eller kemiske påvirkninger, der må antages at kunne være forbundet med smerte, må kun udføres, når dyret er lokalt eller universelt bedøvet. Hvis smerten ikke må antages at være fuldstændigt ophørt ved forsøgets af-

slutning, skal dyret aflives inden bedøvelsens ophør.

Stk. 2. Hvis forsøgets formål kræver det, kan aflivning inden bedøvelsens ophør undlades. Dyret skal da i videst muligt omfang efterbehandles med smertestillende midler og omhyggelig pleje. Når forsøgets formål er opnået, skal dyret aflives, medmindre det befinder sig i en sundhedsmæssig normal tilstand.

Stk. 3. Hvis formålet med forsøget hindrer enhver anvendelse af bedøvelse, og forsøget skønnes at være af ganske særlig betydning, kan dyreforsøgsudvalget undtagelsesvis tillade, at bedøvelse undlades. Dyrene skal behandles i overensstemmelse med reglerne i stk. 2, og de må aldrig påny anvendes til forsøg.

Stk. 4. Hvis forsøgets formål er demonstrationer ved undervisning, jfr. § 9, skal der altid anvendes universelt bedøvede dyr, og disse skal altid aflives inden bedøvelsens ophør.

§ 11. Når forsøget hensætter dyret i en unormal tilstand, som må antages at være forbundet med lidelse, skal dyrets lidelse mildnes i videst muligt omfang. Så snart forsøgets formål tillader det, skal den unormale tilstand ophæves, eller dyret aflives.

§ 12. Den, der har tilladelse til at foretage dyreforsøg, skal efter regler, der fastsættes af justitsministeren, føre journal over forsøgene og indsende journalen til dyreforsøgsudvalget.

Stk. 2. Han skal endvidere efter udvalgets anmodning give nærmere oplysninger om forsøgene.

§ 13. Den, der udfører dyreforsøg, skal til enhver tid give dyreforsøgsudvalget adgang til uden retskendelse at besigtige forsøgslokaler og dyrestalde og til at overvære eventuelle forsøg. Besigtigelsen kan foregå uanmeldt.

Stk. 2. Han skal endvidere efter anmodning give udvalget lejlighed til at overvære forsøg.

Stk. 3. Udvalget kan bemyndige enkelte medlemmer til at foretage besigtigelse som nævnt i stk. 1 og 2.

§ 14. Dyreforsøgsudvalget kan give pålæg vedrørende dyrenes anvendelse, opstaldning og pasning.

Kapitel 3.

Dyreforsøgsudvalget.

§ 15. Dyreforsøgsudvalget består af en formand, der skal opfylde betingelserne for at kunne beskikkes som dommer, og 5 andre medlemmer, som skal være læger eller dyrlæger.

Stk. 2. Justitsministeren udpeger udvalgets formand og de øvrige medlemmer. 2 medlemmer udpeges efter udtalelse fra henholdsvis lægevidenskaberne og jordbrugs- og veterinærvidenskaberne forskningsråd, 1 medlem efter udtalelse fra sundhedsstyrelsen, og 2 medlemmer efter udtalelse fra dyrebeskyttelsesforeningerne.

Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte en forretningsorden for udvalget.

§ 16. Dyreforsøgsudvalgets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

§ 17. Udvalget fører tilsyn med lovens overholdelse.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om udvalgets tilsynsvirkosomhed.

§ 18. Udvalget afgiver en årlig beretning til justitsministeren om sin virksomhed.

Kapitel 4.

Straf og tilbagekaldelse af tilladelser.

§ 19. Den, der overtræder § 1, §§ 5-6, §§ 9-12 eller § 13, stk. 1 og 2, straffes med bøde eller hæfte, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der overtræder et vilkår for en tilladelse eller et pålæg efter § 14.

Stk. 3. I forskrifter, der udfærdiges i medfør af loven, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

§ 20. Dyreforsøgsudvalget kan tilbagekalde en tilladelse, såfremt der er sket grov eller gentagen overtrædelse af vilkår for tilladelsen, af pålæg efter § 14, eller af reglerne i §§ 5-7, 9-12 eller § 13, stk. 1 og 2.

Kapitel 5.

Ikrafttræden og overgangsregler m. v.

§ 21. Loven træder i kraft den 1. januar 1978.

Stk. 2. Lov nr. 93 af 31. marts 1953 om dyrs anvendelse ved biologisk forskning og sygdomsbekæmpelse ophæves.

§ 22. De administrative regler, der er fastsat i medfør af lov nr. 93 af 31. marts 1953 om dyrs anvendelse ved biologisk forskning og sygdomsbekæmpelse, forbliver i kraft.

§ 23. Tilladelser til dyreforsøg, der er meddelt før lovens ikrafttræden, bevarer deres gyldighed.

Stk. 2. Ledere af statens institutter for biologisk og medicinsk forskning, der før lovens ikrafttræden havde adgang til at foretage dyreforsøg uden tilladelse, kan uanset § 1 fortsætte deres hidtidige forsøgsvirksomhed indtil den 1. juli 1978.

Stk. 3. Lovens § 4, stk. 2, og kapitel 2-4, gælder også for dyreforsøg i henhold til stk. 1 og 2.

§ 24. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget.

Almindelige bemærkninger.

Dette lovforslag skal afløse den gældende lov om dyrs anvendelse ved biologisk forskning og sygdomsbekæmpelse, lov nr. 93 af 31. marts 1953, der er trådt i kraft den 1. april 1953, og som ikke senere har været ændret.

Den 27. november 1974 fremsatte en tværpolitisk gruppe i folketinget et privat forslag til en ny lov om dyrs anvendelse ved forskning og sygdomsbekæmpelse (forslag nr. 97). Forslaget indeholdt navnlig ændringer i forhold til den gældende lov på følgende punkter:

1. Udvidelse af loven til at omfatte alle dyr, ikke blot hvirveldyr.

2. Alle forsøg, der er omfattet af loven, skal kræve tilladelse fra et kontroludvalg, der nedsættes af justitsministeren, medens statens institutter for biologisk og medicinsk forskning ikke behøver tilladelse efter den gældende lov.

3. Udvidelser af kontroludvalget fra 5 til 9 medlemmer bestående af en formand som repræsentant for justitsministeriet, to medlemmer efter udtalelse fra de lægevidenskabelige fakulteter og den kgl. veterinær- og landbohøjskole, et medlem efter udtalelse fra sundhedsstyrelsen, to medlemmer efter udtalelse fra henholdsvis Den almindelige danske Lægeforening og Den danske Dyrlægeforening og tre medlemmer efter udtalelse fra Danske Dyrebekyttelsesforeningers Fællesråd.

4. Udvidelse af kontroludvalgets forpligtelser. Ifølge forslaget skulle kontroludvalget have en lang række funktioner, der betyder en udvidelse af beføjelserne i forhold til den gældende lov. Således skulle der være pligt til at give en redegørelse for og

foretage en vurdering af samtlige forsøg, begrunde tilladelser og afslag m. v.

Det private forslag bortfaldt på grund af folketingsvalg, men blev i det væsentlige uændret genfremsat den 21. februar 1975 af en tværpolitisk gruppe i folketinget (forslag nr. 68. 2. samling 1974-75). Efter 1. behandlingen blev lovforslaget henvist til Retsudvalget. Det bortfaldt herefter ved folketingsårets udgang.

Efter genfremsættelsen af det første lovforslag har justitsministeriet hørt følgende myndigheder og organisationer over forslaget: Sundhedsstyrelsen, Statens Forskningsråd, justitsministeriets udvalg vedrørende dyreforsøg, Landbrugsrådet og Industrirådet.

De private lovforslag og resultaterne af den høring, der er foretaget i forbindelse dermed, har vist, at der eksisterer et behov for en ændring af loven, der som omtalt er uændret siden 1953.

I den forbindelse har man søgt at afveje det meget vigtige hensyn til beskyttelse af dyrene mod smerte- eller lidelsesforvoldende forsøg over for hensynet til nødvendigheden af at benytte dyr i forbindelse med forskning og sygdomsbekæmpelse til forsøg, som samfundet må finde nødvendige. Der er i betænkningen, der ligger til grund for den gældende lov, gjort nøje rede for disse modstående hensyn.

Lovforslaget indeholder navnlig ændringer i forhold til den gældende lov på følgende væsentlige punkter:

For det første samles beføjelserne efter loven hos et kontrollerende udvalg, i det følgende benævnt dyreforsøgsudvalget. For at styrke dette organs funktioner foreslås beføjelsen til at give tilladelse til

dyreforsøg henlagt til dyreforsøgsudvalget, hvor kompetencen nu er delt mellem henholdsvis de lægevidenskabelige fakulteter, Den kgl. veterinær- og landbohøjskoles undervisningsråd og justitsministeriet. Endvidere udvides det område, hvor der er forbud mod dyreforsøg, således at også lederne af statens institutter for biologisk og medicinsk forskning skal have tilladelse fra dyreforsøgsudvalget til at foretage dyreforsøg.

Det må antages, at den styrkelse, der ved disse foreslåede regler gives dyreforsøgsudvalget, ikke alene vil have store praktiske fordele, men også vil kunne føre til en mere effektiv udøvelse af den efterfølgende kontrol med dyreforsøgene.

Forslaget indeholder for det andet ligesom det private lovforslag ændrede regler med hensyn til dyreforsøgsudvalgets sammensætning. Medens antallet af medlemmer af udvalget i det private lovforslag var 9, foreslås det her sat til 6 ud fra den betragtning, at udvalget for at kunne fungere effektivt må have et så begrænset antal medlemmer som muligt. I den gældende lov er antallet af medlemmer 5. I den foreslåede sammensætning betyder forslaget navnlig en styrkelse af repræsentationen fra dyrebeskyttelsesforeningerne, idet disse skal indstille 2 medlemmer mod hidtil kun 1 medlem. Ændringerne af universiteternes styrelse har endvidere medført, at det må anses som rimeligt at overlade indstillingsretten for så vidt angår de lægevidenskabelige og veterinærvidenskabelige medlemmer til de pågældende forskningsråd. Endelig foreslås det, at et medlem udpeges efter indstilling fra sundhedsstyrelsen.

For det tredje er der i forslaget en bestemmelse, hvorefter justitsministeren kan fastsætte regler om fremskaffelse af dyr til forsøg. Formålet med bestemmelsen er bl. a. at sikre, at indfangede hunde og katte ikke uden samtykke fra deres eventuelle ejere anvendes til dyreforsøg.

For det fjerde er der i forslaget en bestemmelse, hvorefter dyreforsøg, hvis formål er demonstrationer ved undervisning, kun må finde sted på universiteter og højere læreanstalter, ved anden undervisning på tilsvarende niveau eller ved undervisning af personer, der skal beskæftige sig med dyreforsøg. Denne bestemmelse er udtryk for, at dyrene søges beskyttet i videst muligt omfang mod forsøg, hvis formål alene er demonstration, og udelukker navnlig dyreforsøg i skoler.

Endvidere giver forslaget dyreforsøgsudvalget en øget kompetence med hensyn til at meddele pålæg vedrørende dyrenes anvendelse og vedrørende deres opstaldning og pasning. Virkningen af en overtræ-

delse af et sådant pålæg kan være såvel straf som en tilbagekaldelse af tilladelsen.

Endelig udvides dyreforsøgsudvalgets kompetence, således at der bliver adgang til at anvende visse af lovens regler også på områder, der i øvrigt falder uden for loven. Det drejer sig om indsprøjtninger, udtagning af blodprøver, organprøver eller andre prøver ved stik eller overfladisk snit, der kun medfører uvæsentlig og kortvarig smerte. Udvidelsen af kompetencen betyder således, at udvalget får adgang til at besigtige forsøgslokaler og opstaldningsforhold og meddele pålæg også vedrørende disse forsøgsdyr.

Lovforslaget vil påføre det offentlige en mindre stigning i udgifterne til vederlag til medlemmerne af dyreforsøgsudvalget, på grund af udvalgets udvidede kompetence og fordi udvalgets medlemmer udvides med et. Endvidere må der forventes en mindre merudgift til øget sekretærhjælp for dyreforsøgsudvalgets sekretariat som følge af det øgede antal opgaver, der pålægges udvalget. De samlede merudgifter forventes ikke at ville overstige 100.000 kr.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser.

Til § 1.

Bestemmelsen afgrænser lovens område. Stk. 1 udvider den personkreds, der skal have tilladelse til at foretage dyreforsøg, idet det foreslås, at enhver, der ønsker at anvende hvirveldyr til biologisk forskning eller sygdomsbekæmpelse, skal have tilladelse, såfremt anvendelsen må antages at være forbundet med smerte eller anden lidelse for dyrene.

Loven er stadig begrænset til at omfatte hvirveldyr, idet der ikke synes at være samme behov for en beskyttelse af laverestående dyr.

Endvidere er udtrykket „biologisk forskning eller sygdomsbekæmpelse“ bevaret fra den gældende lov. Udtrykket har ikke givet anledning til fortolknings tvivl i praksis.

Stk. 2 svarer til den gældende lovs § 4, bortset fra, at fodringsforsøg ikke udtrykkeligt er nævnt. Der er ikke herved tilsigtet nogen ændring af den gældende retstilstand. Forsøgene kræver tilladelse, hvis anvendelsen af dyrene må antages at være forbundet med en smerte, der ikke er uvæsentlig og kortvarig eller anden lidelse for dyrene. Indsprøjtninger, hvis formål er påvisning af eller undersøgelse af sygdomsfremkaldende organismer eller stoffer vil således normalt være omfattet af kravet om tilladelse.

Medens der på grund af forsøgenes karakter, ligesom efter den gældende lov, ikke kræves tilladelse

til at foretage sådanne forsøg, kan der være et behov for, at dyreforsøgsudvalget har mulighed for at føre tilsyn med sådan virksomhed. Det nuværende dyreforsøgsudvalg har således oplyst, at det i sin virksomhed under besigtigelsen hos personer og virksomheder, der har dyreforsøgstilladelse, kommer ud for, at disse også driver forsøg af den karakter, der ikke kræver tilladelse. Forsøgsudvalget har fundet det ønskværdigt samtidig at kunne påse sådanne dyrs forsvarlige pasning. Man har derfor fundet det rigtigst at udvide området for visse af lovens beskyttelsesregler til at omfatte sådan virksomhed.

Til § 2.

Bestemmelsen indeholder nærmere krav af faglig art til den, der kan få tilladelse til at foretage dyreforsøg.

Udtrykket „andre fagligt uddannede personer“ i den gældende lovs § 1, stk. 1, nr. 2, erstattes med „personer, der efter deres uddannelse og stilling må antages at kunne sikre, at forsøgene udføres på forsvarlig måde“. Den foreslåede formulering er udtryk for, at udvalget i hvert enkelt tilfælde må skønne over ansøgerens egnethed.

Tilladelse kan kun gives til navngivne personer. Herved identificeres den, der har ansvaret for at forsøgene finder sted på rette måde, og som skal føre journalen over forsøgene. Om adgangen til at lade forsøgene udføre af andre henvises til forslagens § 5.

Til § 3.

Det skal fremgå af tilladelsen, i hvilket institut eller i hvilken virksomhed forsøgene kan foretages.

Tilladelsen kan endvidere begrænses til visse arter af dyr og typer af forsøg. For så vidt angår angivelsen af arter af dyr vil en bredere beskrivelse af dyrearter, f. eks. „gnavere“, være tilstrækkeligt. Med hensyn til beskrivelsen af forsøgets art vil f. eks. en angivelse af, at det drejer sig om toxicologiske forsøg, være tilstrækkelig.

Der kan endelig i tilladelsen fastsættes vilkår såvel om dyrenes anvendelse som om deres opstaldning og pasning.

Disse krav tjener også til at beskytte dyrene og muliggør samtidig den efterfølgende kontrol med, at forsøgene finder sted lovligt.

Til § 4.

Tilladelserne foreslås begrænset i tid, således at de ikke kan gives for længere tid end 5 år ad gangen. 5-årsgrænsen er alene maksimumsgrænse. Hvor forholdene taler derfor, kan tilladelsen gives for en kortere periode. Dette kan f. eks. være aktuelt, hvis

tilladelse alene søges med henblik på en bestemt afgrænset forsøgsrække.

Til § 5.

Bestemmelsen indeholder regler om, i hvilket omfang den, der har tilladelse efter loven, kan overlade det til andre at udføre forsøgene. Bestemmelser herom findes i den gældende lov i § 1, stk. 3, og stk. 4. Bestemmelsen er i den foreslåede formulering ens for universitetsinstitutterne og andre, der har tilladelse efter loven. Der stilles krav dels om, at de personer, som det overlades at udføre forsøgene, er under ledelse og tilsyn af den, der har tilladelsen, dels om at de pågældende har den fornødne faglige uddannelse. Kravet til uddannelsen kan variere efter forsøgets art.

Til § 6.

Bestemmelsen er ny. Hensynet til, at forsøgsvirksomheden foregik i hensigtsmæssige lokaler blev tidligere i et vist omfang varetaget derved, at forsøgene kun måtte foretages i de lokaliteter, som af de pågældende institutter var bestemt dertil. Bestemmelsen har endvidere sammenhæng med, at dyreforsøgsudvalget ifølge forslaget kan påtale lokaleforholdene og give pålæg herom.

Til § 7.

Stk. 1 svarer til den gældende lovs § 5. Antallet af anvendte forsøgsdyr har været stadig faldende i de senere år. Medens der i 1969 således anvendtes 371.017 dyr var tallet i 1975, efter en stadig nedgang i de mellemliggende år, faldet til 231.648.

Stk. 2, der er en ny bestemmelse, svarer til § 5, stk. 2, i de private lovforslag, der er omtalt i de almindelige bemærkninger. Bestemmelsen skal sikre, at det overvejes, hvorvidt andre metoder end dyreforsøg vil være mere eller lige så velegnede.

Til § 8.

I bestemmelsen gives der justitsministeren myndighed til at fastsætte regler om fremskaffelse af dyr til forsøg. I medfør af bestemmelsen kan der således fastsættes nærmere regler om, på hvilke måder brugere af forsøgsdyr lovligt kan fremskaffe dyr til forsøg. Det bemærkes herved, at det allerede følger af anden lovgivning, at dyr, der tilhører andre, ikke må anvendes til forsøg uden ejerens samtykke. En mærkning af dyret, som f. eks. øremærkning af katte, vil normalt være et indicium for, at dyret ikke lovligt har kunnet indfanges til dyreforsøg. Da spørgsmålet, om der består et ejerforhold til dyret, imidlertid undertiden kan være vanskeligt at afgøre, er der givet justitsministeren adgang til at fastsætte nærmere regler om fremskaffelsen af dyr til forsøg.

Til § 9.

Bestemmelsen er ny og skal begrænse anvendelsen af dyr til demonstrationer i undervisningsøjemed. Der henvises til de almindelige bemærkninger herom. For at sikre den forsvarlige afvikling af dyreforsøg er der givet adgang til at anvende dyr til forsøg ved undervisningen af personer, der skal beskæftiges ved dyreforsøg, hvilket bl. a. omfatter laboranter og dyrepassere. Dyreforsøg i demonstrationsoøjemed kan således finde sted ved sådan undervisning.

Til §§ 10 og 11.

Bestemmelserne er med redaktionelle ændringer i overensstemmelse med den gældende lovs §§ 2 og 3.

Til § 12.

I *stk. 1* omtales pligten til at føre journal. Journalpligten fremgår i den gældende dyreforsøgslov af § 6. Forslaget indeholder ikke som den gældende lov en udførlig beskrivelse af, hvordan journalen skal føres, idet stof af denne karakter må anses som bekendtgørelsesstof. Der er derfor givet justitsministeren bemyndigelse til at fastsætte nærmere regler om journalføringen og om indsendelse af journalen til dyreforsøgsudvalget. I denne forbindelse kan det nævnes, at journalerne fortsat tænkes autoriseret af dyreforsøgsudvalget.

Stk. 2. For at gøre dyreforsøgsudvalgets tilsynspligt så effektiv som muligt fastsættes der en pligt for den, der har en forsøgstilladelse, til at give nærmere oplysninger om forsøgene, hvis dyreforsøgsudvalget forlanger det. En bestemmelse herom findes også i den gældende lovs § 7, *stk. 2*.

Til § 13.

Efter bestemmelsen er der pligt for den, der foretager dyreforsøg, til at give medlemmerne af dyreforsøgsudvalget adgang til at besigtige forsøgslokaler og dyrestalde og til at overvære forsøg. Bestemmelsen er et led i udvalgets almindelige tilsynsbeføjelser, der er beskrevet i § 17 i forslaget.

En regel om besigtigelse findes i den gældende lov i § 7, *stk. 2*. Der er imidlertid fundet behov for i forslaget at præcisere i forhold til den gældende lov, at dyreforsøgsudvalgets medlemmer skal have adgang uden retskendelse.

Bestemmelsen er ikke begrænset til at omfatte personer, der har tilladelse til at foretage dyreforsøg, idet besigtigelsesadgangen ifølge forslaget § 1, *stk. 2*, også omfatter de der omhandlede mindre indgreb, der ikke kræver tilladelse.

Stk. 3. Det forudsættes, at bemyndigelsen normalt vil kunne gives af forsøgsudvalgets formand efter nærmere retningslinier fastsat af udvalget.

Til § 14.

Bestemmelsen, der er ny, indeholder en regel om dyreforsøgsudvalgets adgang til at meddele pålæg vedrørende dyrenes anvendelse og deres opstaldning og pasning. Den har en naturlig sammenhæng med udvalgets tilsynsbeføjelser og tjener til at sikre, at dyrene ikke udsættes for større lidelse eller ulempe end nødvendigt i forbindelse med deres anvendelse til biologisk forskning og sygdomsbekæmpelse. Bestemmelsen gælder også for de i § 1, *stk. 2*, nævnte indgreb, der ikke kræver tilladelse.

I forbindelse med meddelelsen af pålæg under en besigtigelse kan der opstå spørgsmål om, hvilket antal medlemmer der skal være til stede, for at pålæg gyldigt kan gives. Såfremt der viser sig et behov derfor, kan spørgsmålet reguleres i den forretningsorden, som justitsministeren kan fastsætte for udvalget i medfør af § 15, *stk. 3*.

Til § 15.

Bestemmelsen indeholder regler om sammensætningen af dyreforsøgsudvalget.

Stk. 1 indeholder de faglige krav til medlemmerne. Det foreslås, at alle medlemmerne skal være læger eller dyrlæger, bortset fra formanden, der skal opfylde betingelserne for at kunne beskikkes som dommer. Kravene til medlemmernes uddannelse stilles for at opnå et så sagkyndigt organ som muligt. Det bemærkes, at kvalifikationskravet også i dag opfyldes af medlemmerne af udvalget efter den gældende dyreforsøgslov. Kravet om, at formanden skal opfylde betingelserne for at være dommer er begrundet med, at udvalget efter forslaget træffer en række retlige afgørelser af betydelig rækkevidde, og at disse afgørelser efter forslaget ikke skal kunne påklages, jfr. § 16.

Stk. 2. Der henvises til de almindelige bemærkninger vedrørende sammensætningen af udvalget. Hvad særligt angår repræsentanterne for dyrebekyttelsesforeningerne bemærkes, at justitsministeriet forudsættes at indhente udtalelser fra de vigtigste foreninger. Da forholdene kan ændres i tidens løb, er en udtrykkelig angivelse af, hvilke foreninger, der skal høres, uhensigtsmæssig.

Det bemærkes, at medlemmerne af dyreforsøgsudvalget ikke er undergivet justitsministeriets instruktionsmyndighed.

Stk. 4. Under den nugældende dyreforsøgslov har der hidtil ikke været noget praktisk behov for en forretningsorden. Såfremt et sådant behov skulle opstå, kan justitsministeren fastsætte en forretningsorden for udvalget.

Til § 16.

Udvalgets afgørelser om tilladelser og om tilbagekaldelse af tilladelser kan efter forslaget ikke påklages administrativt. Bestemmelsen, der er ny, har sammenhæng med, at dyreforsøgsudvalget er sammensat af sagkyndige medlemmer, således at der herved er opnået en betydelig garanti for afgørelsernes saglige rigtighed. På denne baggrund synes det ikke rimeligt at give en klageadgang til en administrerende myndighed, der ikke er i besiddelse af en tilsvarende sagkundskab, og som nødvendigvis må støtte sig til udvalgets sagkyndige vurdering.

Under hensyn til at dyreforsøgsudvalget ikke træffer afgørelser af bevillingsmæssig karakter, og at justitsministeren fortsat har adgang til i medfør af lovens § 17, stk. 2, at fastsætte generelle regler om udvalgets tilsynsvirksomhed, forekommer der ikke at være betænkeligheder ved på dette specialområde at afskære den almindelige rekurs til ministeren.

Der har ikke i praksis efter den gældende lov været tilfælde af rekurs, men en afklaring af spørgsmålet får større betydning, da udvalget foreslås tillagt større kompetence end hidtil. Reglen vedrører ikke adgangen til at indbringe afgørelserne for domstolene i overensstemmelse med den almindelige regel i grundlovens § 63.

Til § 17.

Bestemmelsen angiver dyreforsøgsudvalgets hovedfunktion, udover at meddele tilladelser efter loven, nemlig at føre tilsyn med lovens overholdelse. Bestemmelserne om journalføring og besigtigelsesadgang er konsekvenser af denne tilsynspligt. I bestemmelsens andet stykke gives der justitsministeren bemyndigelse til at fastsætte regler om tilsynsvirksomheden. I den forbindelse skal det bemærkes, at der ikke gives ministeren bemyndigelse til at fastsætte regler vedrørende afgørelser af ansøgninger om tilladelser, ligesom bemyndigelsen ikke omfatter adgang til at regulere de tilfælde, der skal kunne begrunde en tilbagekaldelse af tilladelserne, idet udvalget efter forslaget skal være helt selvstændigt stillet.

Til § 18.

Udvalgets pligt til at afgive en årlig beretning til justitsministeren svarer til pligten efter den gældende lovs § 7, stk. 3.

Til § 19.

Straffebestemmelsen er affattet i overensstemmelse med nyere lovgivningspraksis, således at det udtrykkeligt er nævnt, hvilke bestemmelser i loven der er sanktioneret med straf. Strafferammen er fortsat som i den gældende lov bøde eller hæfte, idet

der er taget et forbehold for det tilfælde, at højere straf måtte være forskyldt efter anden lovgivning.

I *stk. 2* er der fastsat samme straf for den, der overtræder vilkår for en tilladelse eller undlader at efterkomme et pålæg efter § 14.

Stk. 3. I medfør af bestemmelsen kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af forskrifter om fremskaffelse af dyr til forsøg, jfr. forslaget § 8.

Til § 20.

Reglen er ny. Uanset at tilbagekaldelse i visse tilfælde formentlig også ville kunne finde sted uden udtrykkelig lovhjemmel, er det hensigtsmæssigt, at dette spørgsmål reguleres i loven. Den adfærd, der skal kunne begrunde tilbagekaldelse, beskrives som „grov eller gentagen“ overtrædelse af bestemte regler i loven eller af vilkår for tilladelsen eller af pålæg meddelt af dyreforsøgsudvalget. Tilbagekaldelsesadgangen er ikke som i straffelovens bestemmelser om rettighedsfrakendelse knyttet sammen med en betingelse om, at forholdet skal være strafbart, da der vil kunne være behov for straks administrativt at kunne standse forsøgsvirksomheden, uden at et strafbart forhold forinden er fastslået.

Til § 21.

Loven foreslås sat i kraft den 1. januar 1978. Herved opnås der en rimelig tid til at sammensætte det nye dyreforsøgsudvalg og eventuelt fastsætte nye administrative bestemmelser i henhold til loven.

Til §§ 22 og 23.

Bestemmelserne indeholder overgangsregler.

§ 22 opretholder de administrative bestemmelser, der er udstedt i medfør af den hidtidige lov.

Ifølge § 23 forbliver de meddelte tilladelser i kraft, til de udløber efter deres indhold. Lovens beskyttelsesregler finder dog umiddelbart anvendelse på forsøg i henhold til en ældre tilladelse.

Bestemmelsens andet stykke regulerer det tilfælde, at der efter loven vil kræves tilladelse til en virksomhed, der hidtil i henhold til gældende lovs § 1, stk. 1, nr. 1, har kunnet udøves uden tilladelse. I denne situation gives der den persongruppe, der således har kunnet udføre dyreforsøg uden særlig tilladelse, adgang til at fortsætte deres hidtidige virksomhed uden tilladelse i indtil 6 måneder efter lovens ikrafttræden. Efter dette tidspunkt kan denne persongrups ikke foretage forsøg efter § 1, stk. 1, uden tilladelse. Overgangsreglen er begrundet med, at der skal være tid for dyreforsøgsudvalget til at behandle ansøgningerne, når loven er trådt i kraft.

Til § 24.

Det foreslås, at loven, ligesom den hidtidige lov, ikke skal gælde for Færøerne og Grønland.

I dette bilag er bestemmelserne i den gældende lov opført i venstre spalte, medens lovforslagets bestemmelser er opført i højre spalte.

Gældende formulering.

§ 1. Ved biologisk forskning og sygdomsbekæmpelse er anvendelse af hvirveldyr, når anvendelsen må antages at kunne være forbundet med smerte eller anden lidelse, kun tilladt:

1. lederne af statens institutter for biologisk og medicinsk forskning,
2. andre fagligt uddannede personer, som af det lægevidenskabelige fakultet ved et af universiteterne eller af Den kgl. Veterinær- og landbohøjskoles undervisningsråd har fået særlig tilladelse hertil. Sådanne tilladelse gives for 5 år ad gangen.

§ 4. Fodringsforsøg, der ikke falder ind under § 3, samt indsprøjtninger og udtagning af blodprøver, organprøver, eller andre prøver ved stik eller overfladiske snit, der kun medfører uvæsentlig smerte af rent forbigående beskaffenhed, omfattes ikke af denne lov.

Forslaget.

Kapitel 1.

Tilladelser til dyreforsøg.

§ 1. Anvendelse af hvirveldyr til biologisk forskning eller sygdomsbekæmpelse, der må antages at være forbundet med smerte eller anden lidelse for dyrene, må kun ske med tilladelse fra justitsministeriets dyreforsøgsudvalg.

Stk. 2. Der kræves dog ikke tilladelse til dyreforsøg, der består i indsprøjtninger og udtalelse af blodprøver, organprøver eller andre prøver ved stik eller overfladiske snit, der kun medfører uvæsentlig og kortvarig smerte, men §§ 6-9, § 12, stk. 2, § 13 og § 14 gælder også for sådanne forsøg.

§ 2. Tilladelse til dyreforsøg kan kun gives til navngivne personer, der efter deres uddannelse og beskæftigelse må antages at kunne sikre, at forsøgene udføres på forsvarlig måde.

§ 3. Det skal fremgå af tilladelsen, i hvilket institut eller i hvilken virksomhed forsøgene kan foretages.

Stk. 2. Tilladelsen kan begrænses til visse arter af dyr og typer af forsøg, ligesom der kan fastsættes vilkår såvel om dyrenes anvendelse som om deres opstaldning og pasning.

§ 4. Tilladelse kan ikke gives for længere tid end 5 år ad gangen.

Stk. 2. Der kan til enhver tid fastsættes yderligere vilkår af den i § 3 nævnte art for allerede meddelte tilladelser.

*Gældende formulering.***§ 1. — — —**

Stk. 3. De i stk. 1, nr. 1, nævnte institutledere er berettiget til under deres ledelse og ansvar at lade forsøgene udføre af andre fagligt uddannede personer, der arbejder på instituttet.

Stk. 4. De i stk. 1, nr. 2, omhandlede personer kan med godkendelse fra den myndighed, der har meddelt dem tilladelsen, lade forsøgene udføre af andre navngivne personer, som arbejder under deres ledelse og ansvar.

§ 1. — — —

Stk. 2. Forsøgene må kun foretages i de af de nævnte institutter dertil bestemte lokaliteter. Dog kan justitsministeren efter indstilling fra et af de lægevidenskabelige fakulteter eller fra Den kgl. Veterinær- og landbohøjskoles undervisningsråd meddele tilladelse til, at forsøgene foretages i egnede lokaler udenfor ovennævnte lokaliteter.

§ 5. Ved forsøgene skal der anvendes et i dyrerækken så lavt stående dyr som muligt, og der må ikke anvendes flere dyr end nødvendigt.

§ 2. Operative indgreb samt fysiske og kemiske påvirkninger, der må antages at kunne være forbundet med smerte, må på hvirveldyr kun udføres, efter at dyret ved universel eller lokal bedøvelse er bragt i følelsesløs tilstand, og dyret skal aflives inden

*Forslaget.***Kapitel 2.***Regler for dyreforsøg i henhold til tilladelse.*

§ 5. Tilladelsens indehaver må kun lade forsøgene udføre af andre, såfremt disse arbejder under hans ledelse og tilsyn og har den fornødne faglige uddannelse.

§ 6. Forsøgene skal udføres i dertil egnede lokaler.

§ 7. Ved ethvert forsøg skal anvendes et i dyrerækken så lavt stående dyr som muligt, og der må ikke anvendes flere dyr end nødvendigt.

Stk. 2. Dyr må ikke anvendes til forsøg, hvortil anvendelse af celle-, vævs- eller organkulturer eller andre metoder må antages at være lige så velegnede.

§ 8. Justitsministeren kan fastsætte regler om fremskaffelse af dyr til forsøg.

§ 9. Dyreforsøg, hvis formål er demonstrationer ved undervisning, må kun finde sted på universiteter og højere læreanstalter eller ved anden undervisning på tilsvarende niveau. Endvidere kan sådanne demonstrationer ske ved undervisning af personer, der skal beskæftige sig med dyreforsøg.

§ 10. Operative indgreb samt fysiske eller kemiske påvirkninger, der må antages at kunne være forbundet med smerte, må kun udføres, når dyret er lokalt eller universelt bedøvet. Hvis smerten ikke må antages at være fuldstændigt ophørt ved forsøgets af-

Gældende formulering.

bedøvelsens ophør, medmindre smerten kan antages at være fuldstændig ophørt.

Stk. 2. Den i stk. 1 nævnte aflivningspligt bortfalder dog i tilfælde, hvor forsøgets øjemed kræver, at dyret lever efter indgrebets afslutning og bedøvelsens ophør. Dyret skal da i videst muligt omfang efterbehandles med smertestillende midler og omhyggelig pleje. Så snart forsøgets øjemed er opnået, indtræder forpligtelsen til at aflive dyret, medmindre det befinder sig i en sundhedsmæssig normal tilstand.

Stk. 3. Når forsøgets øjemed hindrer enhver anvendelse af bedøvelse og skønnes at være af ganske særlig betydning, kan det i § 7 omhandlede udvalg efter nærmere begrundet skriftlig ansøgning tillade, at bedøvelse undlades. Stk. 2, pkt. 2 og 3, finder i så fald tilsvarende anvendelse, og dyret må ingen- sinde påny anvendes til forsøg.

Stk. 4. Indgreb af den i denne paragraf omhandlede art, hvis øjemed er demonstrationer ved forelæsninger eller øvelser for studerende, skal altid foretages på universelt bedøvede dyr, og dyret skal altid aflives inden bedøvelsens ophør.

§ 3. Når anvendelse af hvirveldyr til de af loven omhandlede formål hensætter dyret i en fra det normale afvigende tilstand, der må antages at kunne være forbundet med lidelse, påhviler det forsøgslederen i videst muligt omfang at mildne dyrets lidelse og at ophæve den unormale tilstand eller at aflive dyret så tidligt, som forsøgets øjemed tillader det.

§ 6. De for forsøgene ansvarlige personer er pligtige at føre en af det i § 7 nævnte udvalg autoriseret journal, der skal indeholde oplysninger om antallet og arten af de benyttede dyr, om, hvad der er foretaget med dem, om der er anvendt bedøvelse og da dennes art, om forsøgenes øjemed og om tidspunktet for dyrenes aflivning og den herved anvendte fremgangsmåde. Såfremt aflivning ikke har fundet sted, skal begrundelsen herfor fremgå af journalen. For hundens, kattes og abers vedkommende skal dyrets videre skæbne angives.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte nærmere bestemmelser om, hvorledes jour-

Forslaget.

slutning, skal dyret aflives inden bedøvelsens ophør.

Stk. 2. Hvis forsøgets formål kræver det, kan aflivning inden bedøvelsens ophør undlades. Dyret skal da i videst muligt omfang efterbehandles med smertestillende midler og omhyggelig pleje. Når forsøgets formål er opnået, skal dyret aflives, medmindre det befinder sig i en sundhedsmæssig normal tilstand.

Stk. 3. Hvis formålet med forsøget hindrer enhver anvendelse af bedøvelse, og forsøget skønnes at være af ganske særlig betydning, kan dyreforsøgsudvalget undtagelsesvis tillade, at bedøvelse undlades. Dyrene skal behandles i overensstemmelse med reglerne i stk. 2, og de må aldrig påny anvendes til forsøg.

Stk. 4. Hvis forsøgets formål er demonstrationer ved undervisning, jfr. § 9, skal der altid anvendes universelt bedøvede dyr, og disse skal altid aflives inden bedøvelsens ophør.

§ 11. Når forsøget hensætter dyret i en unormal tilstand, som må antages at være forbundet med lidelse, skal dyrets lidelse mildnes i videst muligt omfang. Så snart forsøgets formål tillader det, skal den unormale tilstand ophæves, eller dyret aflives.

§ 12. Den, der har tilladelse til at foretage dyreforsøg, skal efter regler, der fastsættes af justitsministeren, føre journal over forsøgene og indsende journalen til dyreforsøgsudvalget.

Stk. 2. Han skal endvidere efter udvalgets anmodning give nærmere oplysninger om forsøgene.

Gældende formulering.

nalerne skal føres, samt om journalernes indsendelse til det i § 7 omhandlede udvalg.

§ 7. — — —

Stk. 2. Udvalgets opgave er at føre tilsyn med den virksomhed, der udøves af de personer, som anvender dyr i medfør af reglerne i denne lov. Udvalget skal hvert år gennemgå de i § 6 nævnte journaler og påse, at journalerne er ført i overensstemmelse med de derom givne forskrifter, og at bestemmelserne om forsøgenes foretagelse er overholdt. Udvalget er herved berettiget til at afkræve de pågældende yderligere oplysninger vedrørende forsøgene samt til at besigtige forsøgsdyrene og de lokaliteter, hvor forsøgene foretages. Udvalget er ligeledes berettiget til, eventuelt ved et eller flere medlemmer efter udvalgets nærmere bestemmelse, at overvære forsøg. Besigtigelse kan finde sted uden forudgående anmeldelse; dog skal i så tilfælde mindst 2 af udvalgets medlemmer deltage i besigtigelsen.

§ 7. Justitsministeren nedsætter et udvalg bestående af et medlem udpeget af Københavns universitets lægevidenskabelige fakultet, et medlem udpeget af Aarhus Universitets lægevidenskabelige fakultet, et medlem udpeget af Den kgl. Veterinær- og landbohøjskoles undervisningsråd, et medlem, fortrinsvis en læge eller dyrlæge, udpeget af justitsministeren efter indhentet erklæring fra dyrebeskyttelsesforeningerne, og en repræsentant for justitsministeriet som udvalgets formand.

Forslaget.

§ 13. Den, der udfører dyreforsøg, skal til enhver tid give dyreforsøgsudvalget adgang til uden retskendelse at besigtige forsøgslokaler og dyrestalde og til at overvære eventuelle forsøg. Besigtigelsen kan foregå uanmeldt.

Stk. 2. Han skal endvidere efter anmodning give udvalget lejlighed til at overvære forsøg.

Stk. 3. Udvalget kan bemyndige enkelte medlemmer til at foretage besigtigelse som nævnt i stk. 1 og 2.

§ 14. Dyreforsøgsudvalget kan give pålæg vedrørende dyrenes anvendelse, opstaldning og pasning.

Kapitel 3.

Dyreforsøgsudvalget.

§ 15. Dyreforsøgsudvalget består af en formand, der skal opfylde betingelserne for at kunne beskikkes som dommer, og 5 andre medlemmer, som skal være læger eller dyrlæger.

Stk. 2. Justitsministeren udpeger udvalgets formand og de øvrige medlemmer. 2 medlemmer udpeges efter udtalelse fra henholdsvis lægevidenskabernes og jordbrugs- og veterinærvidenskabernes forskningsråd, 1 medlem efter udtalelse fra sundhedsstyrelsen, og 2 medlemmer efter udtalelse fra dyrebeskyttelsesforeningerne.

Stk. 3. Justitsministeren kan fastsætte en forretningsorden for udvalget.

§ 16. Dyreforsøgsudvalgets afgørelser kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed.

*Gældende formulering.***§ 7.** — — — —

Stk. 3. Når udvalget har foretaget den årlige gennemgang af journalerne, indsender det til justitsministeriet en oversigt over de af journalerne omfattede forsøg, ledsaget af de bemærkninger, som gennemgangen af journalerne og de eventuelt aflagte besøg har givet udvalget anledning til.

§ 8. Overtrædelse af denne lov eller de i medfør af loven udfærdigede bestemmelser straffes, for så vidt ikke højere straf er forskyldt i medfør af lov nr. 256 af 27. maj 1950 om værn for dyr, med bøde eller hæfte.

§ 8. — — — —

Stk. 2. Retten til at udføre de af loven omfattede forsøg kan ved dom frakendes den, der groft eller gentagne gange har overtrådt bestemmelserne i §§ 2 og 3, jfr. borgerlig straffelov § 79.

§ 10. Denne lov træder i kraft den 1. april 1953.

Stk. 2. Samtidig ophæves lov nr. 43 af 13. marts 1891 om vivisektioner.

Forslaget.

§ 17. Udvalget fører tilsyn med lovens overholdelse.

Stk. 2. Justitsministeren kan fastsætte nærmere regler om udvalgets tilsynsvirksomhed.

§ 18. Udvalget afgiver en årlig beretning til justitsministeren om sin virksomhed.

Kapitel 4.

Straf og tilbagekaldelse af tilladelser.

§ 19. Den, der overtræder § 1, §§ 5-6, §§ 9-12 eller § 13, stk. 1 og 2, straffes med bøde eller hæfte, medmindre højere straf er forskyldt efter anden lovgivning.

Stk. 2. På samme måde straffes den, der overtræder et vilkår for en tilladelse eller et pålæg efter § 14.

Stk. 3. I forskrifter, der udfærdiges i medfør af loven, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

§ 20. Dyreforsøgsudvalget kan tilbagekalde en tilladelse, såfremt der er sket grov eller gentagen overtrædelse af vilkår for tilladelsen, af pålæg efter § 14, eller af reglerne i §§ 5-7, 9-12 eller § 13, stk. 1 og 2.

Kapitel 5.

Ikrafttræden og overgangsregler m. v.

§ 21. Loven træder i kraft den 1. januar 1978.

Stk. 2. Lov nr. 93 af 31. marts 1953 om dyrs anvendelse ved biologisk forskning og sygdomsbekæmpelse ophæves.

§ 22. De administrative regler, der er fastsat i medfør af lov nr. 93 af 31. marts

*Gældende formulering.***§ 10.** ———

Stk. 3. De i medfør af lov nr. 43 af 13. marts 1891 meddelte vivisektionstilladelser — bortset fra de for et bestemt åremål meddelte tilladelser — bortfalder 3 måneder efter denne lovs ikrafttræden. De i medfør af samme lov autoriserede journaler kan benyttes, indtil de er udskrevne.

§ 9. Loven gælder ikke for Færøerne.

Forslaget.

1953 om dyrs anvendelse ved biologisk forskning og sygdomsbekæmpelse, forbliver i kraft.

§ 23. Tilladelser til dyreforsøg, der er meddelt før lovens ikrafttræden, bevarer deres gyldighed.

Stk. 2. Ledere af statens institutter for biologisk og medicinsk forskning, der før lovens ikrafttræden havde adgang til at foretage dyreforsøg uden tilladelse, kan uanset § 1 fortsætte deres hidtidige forsøgsvirksomhed indtil den 1. juli 1978.

Stk. 3. Lovens § 4, stk. 2, og kapitel 2-4, gælder også for dyreforsøg i henhold til stk. 1 og 2.

§ 24. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.